

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 87/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného obchodnou spoločnosťou JÁNSKY & PARTNERS s. r. o., Štúrova 13, Nitra, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Jánsky, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Pozemkového úradu Nitra č. 107/91-R.-I. z 12. októbra 1994, rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 14 C 38/2012 zo 4. decembra 2012, rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Co 109/2013 zo 16. mája 2013, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 199/2014 z 29. septembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. marca 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným 10. marca 2016, ktorou namieta porušenie svojho základného

práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Pozemkového úradu Nitra (ďalej len „pozemkový úrad“) č. 107/91-R.-I. z 12. októbra 1994 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie pozemkového úradu“), rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 14 C 38/2012 zo 4. decembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 109/2013 zo 16. mája 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 199/2014 z 29. septembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza, že sa na okresnom súde domáhal proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporcovia“) vrátenia pozemku p. č. [REDAKOVANÉ], orná pôda o výmere [REDAKOVANÉ], evidovaného na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sporná parcela“). Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 38/2012 ako konanie o vydanie veci, pričom napadnutým rozsudkom okresného súdu bola jeho žaloba zamietnutá.

Sťažovateľ sa následne v podanom odvolaní dožadoval nápravy a žiadal odvolací súd, aby „rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil tak, že žalobe na odňatie anektovanej veci... v celom rozsahu vyhovie“. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol však odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdený.

Proti druhostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré však bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté.

3. Ďalej sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že v návrhu na začatie konania deklaroval „... protizákonné odňatie vlastníckeho práva. Súd prvého a druhého stupňa sa však s otázkou faktického vlastníctva nevysporiadal, keď nebral do úvahy argumenty a dôkazy sťažovateľa, ktorými opakovane deklaroval riadne nadobudnutie vlastníckeho práva k spornému pozemku a jeho nepretržité trvanie až do dnešného dňa. Okresný súd Nitra sa v konaní o odňatie anektovanej veci (14C/38/2012) riadil jedine zápisom na liste

vlastníctva, ktorý bol vykonaný na základe súdneho rozhodnutia o určení vlastníckeho práva - Rozhodnutie OS Nitra, sp. zn. č. 10C/67/2004-254 v spojení s Rozsudkom KS Nitra, sp. zn. 6Co/289/2006.“.

4. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti poukazuje na to, že „hlavným dôvodom pre určenie vlastníckeho práva odporcom ([REDACTED]) bola najmä existencia Rozhodnutia Pozemkového úradu Nitra č. 107/91-R.-I. zo dňa 12.10.1994 [napadnuté rozhodnutie pozemkového úradu, pozn.]. Uvedená listina však nemohla byť nikdy nadobudnutá/vydaná v dobrej viere (resp. v súlade s faktickým stavom vlastníctva k dotknutým nehnuteľnostiam), nakoľko odporcovia (ako úspešní nepraví reštituenti) mali od úplného počiatku vedomosť o tom, že nehnuteľnosť označená ako p. č. [REDACTED], nikdy nebola vo vlastníctve štátu, ako ani ich právnych predchodcov, tzn. že táto vec sa nikdy nemohla stať predmetom reštitúcie podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, pričom odporcovia predstieraním reštitúcie nadobudli titulom vyššie uvedeného rozhodnutia Pozemkového úradu Nitra č. 107/91-R.-I. zo dňa 12.10.1994 okrem parcely, ktorú anektovali sťažovateľovi, aj ďalšie dve parcely ([REDACTED] [REDACTED]) ktoré nikdy neboli vo vlastníctve osoby, ktorú odporcovia označili za svojho právneho predchodcu.“.

5. Ďalej sťažovateľ konštatuje, že krajský súd mal v tomto konaní k dispozícii rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 9 Co 149/2012 z 28. februára 2013 o určení vlastníckeho práva k inej parcele (p. č. [REDACTED]), ktorá je taktiež dotknutá napadnutým rozhodnutím pozemkového úradu, „pričom práve toto rozhodnutie bolo v tomto ďalšom konaní označené za neplatné s tým, že nemožno naň prihliadať. Predmetom tohto ďalšieho konania, je určenie vlastníctva k parcele č. [REDACTED] a to v konaní OS Nitra, sp. zn. 10C/105/2004 v spojení s konaním na KS Nitra, sp. zn. 9Co/149/2012, ktoré z hľadiska predmetu, ako aj skutkového stavu je nutné považovať za totožné s konaním o určenie vlastníckeho práva v konaní OS Nitra. sp. zn. 10C/67/2004 v spojení s konaním na KS Nitra sp. zn. 6Co/289/2006“.

6. Za zásadnú skutočnosť v otázke upierania svojich ústavných práv sťažovateľ považuje, že „v dovolacom konaní proti rozhodnutiu KS Nitra. sp. zn. 9Co/149/2012, konanie vedené na NS SR pod sp. zn. 5Cdo/68/2014, bolo dovolanie odporcov odmietnuté, pričom s poukazom na potvrdzujúci rozsudok KS NR je potrebné skonštatovať úplne opačne zistený skutkový stav, ako aj z neho prameniace právne posúdenie otázky vlastníctva navrhovateľov“.

7. Sťažovateľ ďalej uvádza, že „stav, v akom sa praví vlastníci vinou rozhodnutia súdov nachádzajú je s poukazom na základné zásady právneho štátu neprípustný! Súdny svojimi rozhodnutiami založili stav absolútnej právnej neistoty, keď vyhodnotili rozhodnutie (107/91-R. I.), ktoré pojednáva o rovnakom predmete (spolu 3 parcely), rozhodli o vlastníctve ku každej z nich s iným výsledkom! Konaním súdov tak bolo nadovšetku pochybnosť porušené právo dovolateľa na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) najmä však s poukazom na to, že v nadväznosti na uvedené naliehavý právny záujem navrhovateľa nemôže byť sporný! Rozhodnutia súdov sa tak z pohľadu dovolateľa stávajú okrem uvedeného aj nedostatočne odôvodnenými a teda nepreskúmateľnými.“

8. Pre zachovanie zásad spravodlivého súdneho konania je podľa sťažovateľa „nepochybne potrebné vysporiadať sa s otázkou faktického vlastníctva sťažovateľa“. Zjednodušený postup okresného súdu zisťovaním zápisu v príslušnom liste vlastníctva nemôže podľa sťažovateľa „obstáť, najmä s poukazom na to, keď sťažovateľ v podanom návrhu na odňatie anektovanej veci deklaroval nezákonné odňatie veci v jeho vlastníctve rozhodnutím, ktoré je založené na dôkazoch/listinách, ktoré boli vydané v rozpore so zákonom, čo bolo v inom konaní (toho istého senátu) nadovšetku pochybnosť preukázané.

Takýto postup súdov vo všetkých inštanciách, ktorých rozhodnutia sú touto sťažnosťou napádané, je neprípustný.“

9. V poslednom rade je pre posúdenie porušenia ústavných práv sťažovateľa podľa jeho názoru potrebné, aby sa ústavný súd vysporiadal aj s napadnutým rozhodnutím pozemkového úradu „na základe ktorého bolo sťažovateľovi v prvotnom rozhodnutí o určení vlastníckeho práva (konanie OS NR, Č. 10C/67/2004-254). S poukazom na... § 56

ods. 2 druhá veta zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky... je potrebné uvedené rozhodnutie zrušiť, nakoľko je zrejmé, že týmto zjavne nezákonným rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľa. Uvedené napokon skonštatoval s odstupom času... aj KS NR v rozhodnutí 9Co/149/2012. Sťažovateľ sa okrem uvedeného domáhal preskúmania uvedeného rozhodnutia podaním zo dňa 22.11.1996..., avšak odvolací orgán o jeho podaní do dnešného dňa nerozhodol. List Krajského úradu v Nitre zo dňa 7.5.1997, č. k. 97/03823-Bu... nemožno považovať za rozhodnutie vo veci...

Zrušenie Rozhodnutia Pozemkového úradu Nitra č. 107/91-R.-I. zo dňa 12.10.1994 spolu s napádanými rozhodnutiami súdov je s poukazom na uvedené nutné pre zachovanie základných práv sťažovateľa.“

10. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho veci na ďalšie konanie rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím pozemkového úradu, napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napokon aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Ďalej sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal „vyššie uvedeným orgánom verejnej správy ako i súdnictva, ktoré svojimi rozhodnutiami, zrušenými týmto nálezom Ústavného súdu, porušili základné práva sťažovateľa, aby tieto obnovili stav pred porušením základných práv sťažovateľa“.

A napokon sťažovateľ žiada priznanie primeraného finančného zadosťučinenia „vo výške hodnoty nehnuteľnosti na základe určenia hodnoty znaleckým posudkom, ako aj... vo výške pohľadávky, ktorá bola zabezpečená zriadením záložného práva na nehnuteľnosti - p. č. [REDAKČIA] Orná pôda o výmere [REDAKČIA] evidovaných na [REDAKČIA], pre k. ú. [REDAKČIA] ako aj o náhradu trov konania.

II.

11. Notárskou zápisnicou notárky [REDAKČIA] č. N 31/94, NZ 66/94 z 22. júna 1994 bolo osvedčené vlastnícke právo sťažovateľa a ďalších dvoch spoluvlastníkov k spornej parcele vydržaním.

Napadnutým rozhodnutím pozemkového úradu (právoplatným 1. novembra 1994) bola podľa § 4 ods. 2 písm. c) a § 6 ods. 1 písm. b) v spojení s § 21 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov schválená dohoda odporcov ako oprávnených osôb a Štátneho majetku [REDAKOVANÉ] ako povinnou osobou o vydanie nehnuteľností (spornej parcely, parcely [REDAKOVANÉ] a napokon parcely č. [REDAKOVANÉ], ktorá bola neskôr predmetom určenia vlastníckeho práva v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 C 105/2004), pričom odporcom bolo týmto rozhodnutím priznané vlastnícke právo k nim.

Podaním sťažovateľa a ďalších osôb z 22. novembra 1996 adresovaným Okresnému úradu Nitra, odboru pozemkovému, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva títo požiadali o preskúmanie napadnutého rozhodnutia pozemkového úradu „*mimo odvolacieho konania podľa § 65 a 66 zák. č. 71/1967 Zb.*“. Toto podanie bolo odstúpené Krajskému úradu v Nitre, odboru pozemkovému, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva na zaujatie stanoviska (ktorý toto rozhodnutie pozemkového úradu preskúmal a konštatoval, že nezistil porušenie zákona) a následne Ministerstvu pôdohospodárstva Slovenskej republiky na prešetrenie, ktoré pripustilo, že pozemkový úrad mal konať tak, aby jednoznačne určil oprávnené osoby – účastníkov, keďže v podaní, ktorým bol uplatnený reštitučný nárok, nebolo toto jednoznačné. Preto ministerstvo odkázalo sťažovateľa na podanie podnetu na podanie protestu prokurátora.

Sťažovateľ (spolu s ďalšími osobami) 18. októbra 1998 podali proti odporcom na okresnom súde návrh, ktorým žiadali, aby vyslovil „*relatívnu neplatnosť rozhodnutia č. 107/94-R. I. s príslušenstvom*“. Toto konanie bolo na základe späťvzatia sťažovateľa právoplatne zastavené 14. decembra 1998.

Dňa 29. januára 1999 podal sťažovateľ (spolu s ďalšími osobami) na okresnom súde návrh na určenie vlastníckeho práva aj k spornej parcele smerujúci taktiež proti odporcom. Toto konanie bolo opäť na základe späťvzatia sťažovateľa uznesením okresného súdu sp. zn. 10 C 30/99 z 11. marca 1999 právoplatne zastavené.

Taktiež žalobou doručenou okresnému súdu 15. novembra 1999 smerujúcou proti odporcom sa sťažovateľ (spolu s ďalšími osobami) domáhal „*vydania pôdy* (spornej parcely, pozn.) *s príslušenstvom*“. Konanie bolo opäť (z tých istých dôvodov ako obe

predchádzajúce) uznesením okresného súdu sp. zn. 19 C 426/99 z 3. októbra 2000 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Co 18/01 z 23. januára 2001 právoplatne zastavené.

Na základe návrhu sťažovateľa na opravu chyby v katastrálnom operáte Okresný úrad v Nitre, odbor katastrálny prešetril zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností k spornej parcele. Po prešetroaní veci bolo zistené, že sporná parcela je evidovaná duplicitne v dvoch rôznych listoch vlastníctva, a to [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. V [REDAKOVANÉ] bol vykonaný zápis 25. augusta 1994 na podklade osvedčenia spísaného do notárskej zápisnice č. N 31/94, Nz 66/94 22. júna 1994 v prospech sťažovateľa a ďalších dvoch spoluvlastníkov. V [REDAKOVANÉ] bol 22. februára 1995 vykonaný zápis na podklade napadnutého rozhodnutia pozemkového úradu v prospech odporcov. Okresný úrad v Nitre, katastrálny odbor rozhodnutím č. X 205/2001-5 z 31. júla 2001 zrušil zápis spornej parcely v poznámke [REDAKOVANÉ] (teda toho zápisu, ktorý bol v prospech odporcov) a zároveň zapísal poznámku v časti „B-vlastníci“ v [REDAKOVANÉ] v znení „postavenie oprávnených držiteľov podľa § 2 zákona SNR č. 293/1992 Zb. od 25.8.1994“. Katastrálny úrad v Nitre rozhodnutím č. 2001/00246/F z 28. septembra 2001 toto rozhodnutie potvrdil.

Žalobou o určenie vlastníckeho práva k spornej parcele podanej na okresnom súde 19. augusta 2004 sa odporcovia domáhali proti sťažovateľovi a ďalším dvom účastníkom určenia, že vlastníkom spornej parcely sú odporcovia v rovnakých podieloch. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 67/2004 zo 14. augusta 2006 (právoplatne potvrdeným rozsudkom sp. zn. 6 Co 289/2006, 6 Co 290/2006 z 13. februára 2007) určil, že vlastníkmi spornej parcely sú odporcovia, a to každý v podiele 1/2.

Napokon sťažovateľ podal 11. apríla 2012 proti odporcom žalobu o vydanie spornej parcely (pričom sťažnosť, ktorá je predmetom tohto prerokovania pred ústavným súdom, smeruje proti rozhodnutiam všeobecných súdov vydaných v tejto jeho právnej veci, pozn.). Okresný súd napadnutým rozsudkom (potvrdeným napadnutým rozsudkom krajského súdu) žalobu sťažovateľa o vydanie spornej parcely zamietol.

V inom konaní (o určenie vlastníckeho práva k parcele [REDAKOVANÉ] ktorá taktiež bola predmetom dohody schválenej napadnutým rozhodnutím pozemkového úradu; v ktorom sa žalobcovia domáhali určenia, že parcela [REDAKOVANÉ] patrí do dedičstva po ich právnych predchodcoch) iných účastníkov ako je sťažovateľ a odporcovia, v ktorom však odporcovia vystupovali ako vedľajší účastníci na strane odporcu v tomto konaní (keďže na neho

previedli kúpnu zmluvou vlastnícke právo k parcele č. 277/2), krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co 149/2012 z 28. februára 2013 potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 10 C 105/2004 zo 4. apríla 2012. Predmetnými rozhodnutiami bolo určené, že parcela [REDACTED] patrí v jednej polovici do dedičstva po nebohej [REDACTED] a v druhej polovici do dedičstva po nebohej [REDACTED] ako právnych predchodcov navrhovateľov v tomto konaní.

III.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok... Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

16. Predmetom posudzovanej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že rozhodnutím pozemkového úradu č. 107/91- R.- I. z 12. októbra 1994, rozsudkom okresného súdu sp. zn. 14 C 38/2012 zo 4. decembra 2012, rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 109/2013 zo 16. mája 2013, ako aj uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 199/2014 z 29. septembra 2015 boli porušené jeho v sťažnosti označené základné práva podľa ústavy, ako aj právo podľa dohovoru.

III.1 K napadnutému rozhodnutiu pozemkového úradu

17. Pri predbežnom prerokovaní tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie v petite označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým rozhodnutím pozemkového úradu, ústavný súd prihliadal na vymedzenie svojej právomoci v čl. 127 ods. 1 ústavy. Označené ustanovenie ústavy limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci princípom subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Uvedený princíp sa nepochybne týka aj prípadov, v ktorých sa sťažovatelia ako účastníci konania pred orgánom verejnej správy môžu domáhať ochrany svojich základných práv alebo slobôd využitím právnych prostriedkov nápravy, ktoré im na tento účel dáva k dispozícii zákon.

19. Napadnuté (reštitučné) rozhodnutie pozemkového úradu bolo vydané 12. októbra 1994 a nadobudlo právoplatnosť 1. novembra 1994. Sťažovateľ konštantne v konaní pred všeobecnými súdmi tvrdí, že okrem odporcov (resp. ich matky) si uplatnili reštitučný nárok okrem iného aj na spornú parcelu aj on a ďalšie tri osoby, avšak dohoda o vydaní nehnuteľností bola spísaná len s odporcami ako oprávnenými osobami a následne táto bola napadnutým rozhodnutím pozemkového úradu schválená.

20. V tom čase účinný Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“) ako procesnoprávny predpis upravujúci preskúvanie rozhodnutí správnych orgánov súdmi upravoval aj situáciu, ak fyzická alebo právnická osoba tvrdila, že sa s ňou v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou konať malo (inštitút tzv. opomenutého účastníka). Takáto osoba mala podľa § 250 ods. 2 OSP procesnú legitímáciu na podanie žaloby proti rozhodnutiu správneho orgánu (§ 247 a nasl. OSP).

21. V danom prípade sa sťažovateľ mohol ochrany svojich práv vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu pozemkového úradu domáhať využitím právnych prostriedkov umožňujúcich preskúvanie rozhodnutia správneho orgánu súdom podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 244 a nasl. OSP).

22. Krajský súd by bol oprávnený preskúmať nielen zákonnosť napadnutého rozhodnutia orgánu, na ktorý sa vzťahovala ich prieskumná právomoc, ale aj procesný postup príslušného orgánu, ktorý vydaniu preskúmaného rozhodnutia predchádzal.

23. Z prípisu sťažovateľa a ďalších troch osôb z 22. novembra 1996 adresovaného Okresnému úradu v Nitre, v ktorom žiadajú o preskúvanie napadnutého rozhodnutia pozemkového úradu „*mimo odvolacieho konania podľa § 65 a 66 zák. č. 71/1967 Zb.*“, vyplýva, že sťažovateľ už v tomto čase týmto rozhodnutím disponoval.

24. Zo sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva, že by sťažovateľ podal takúto žalobu. Namiesto toho uplatňoval svoje práva podaním rôznych žalobných návrhov (návrh

na vyslovenie relatívnej neplatnosti napadnutého rozhodnutia pozemkového úradu, návrh na určenie vlastníctva atď.), ktoré avšak následne (pováčšine) vzal späť.

25. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K napadnutému rozsudku okresného súdu

26. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý, ako už bolo uvedené, vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu, keďže proti nemu bol prípustný riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, a o odvolaní proti nemu rozhodol krajský súd ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 9 Co 109/2013 zo 16. mája 2013.

27. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.3 K napadnutému rozsudku krajského súdu

28. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok krajského súdu, možno zo sťažnosti vyvodit', že sťažovateľ namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv rozsudkom krajského súdu, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie, t. j. stotožnil sa s faktickými a v zásade aj s právnymi názormi a závermi tohto súdu, ktoré však podľa názoru sťažovateľa vyplývali z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nesprávnych právnych záverov.

29. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale

podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

30. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 9 Co 109/2013 zo 16. mája 2013 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy, resp. dohovoru.

31. Vzhľadom na to, že krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil s podrobnými dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku okresného súdu, považoval ústavný súd za dôvodné oboznámiť najprv podstatné časti prvostupňového rozsudku: *„Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka... vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže-domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.*

Predmetom konania v danej veci je vydanie spoluvlastníckeho podielu 1/3 k nehnuteľnosti, zapísanej na [redacted] pre katastrálne územie [redacted] parcelné číslo [redacted] orná pôda o výmere [redacted] [sporná parcela, pozn.]. Žalobca žiada,

aby súd zaviazal žalovaných v prvom a v druhom rade, aby mu spoluvlastnícky podiel v pomere 1/3 k tejto nehnuteľnosti vydali. V [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ] sú ako podieloví spoluvlastníci k citovanej nehnuteľnosti zapísaní žalovaní v prvom a v druhom rade, každý v podiele 1/2.

Ochrana vlastníckeho práva je subjektívnym právom vlastníka veci. Subjektom na podanie vlastníckej žaloby je predovšetkým vlastník veci a žaloba smeruje voči tomu, kto tuto vec neoprávnene zadržáva. V prípade nehnuteľnej veci sa musí uplatniť osobitná vindikačná žaloba, ktorá má právnu formu žaloby na vypratanie alebo odstránenie stavby. Žaloba na vydanie veci (vindikačná, resp. reivindikačná žaloba) je žaloba, ktorou sa vlastník hmotnej veci domáha ochrany proti tomu, kto mu ju neprávom, t.j. bez právneho dôvodu zadržáva, zbavuje tak vlastníka možnosti výkonu vlastníckeho práva a zároveň mu odmieta vydať vec. Pre úspešnosť tejto žaloby je potrebné, aby vlastník preukázal existenciu vlastníckeho práva, ďalej musí preukázať, že vec sa nenachádza v jeho faktickej moci, ale v moci inej osoby, ktorá predmetnú vec odmieta vydať, ďalej, že žalovaný vec protiprávne zadržáva, bez existencie záväzkového právneho vzťahu a má vec v čase vyhlásenia rozsudku stále u seba a preto má možnosť vydať vec vlastníkovi, ďalej, že predmetom žaloby je vec, o vydanie ktorej sa žiada. Žalobca je povinný preukázať, že mu žalovaný neoprávnene vec aj ku dnu rozhodovania súdu zadržáva.

Vlastnícke právo k nehnuteľnosti sa obvykle preukazuje zápisom vlastníctva v evidencii nehnuteľnosti, ktorú vedie príslušný katastrálny úrad v listoch vlastníctva k jednotlivým nehnuteľnostiam. Vo výnimočných prípadoch sa môže vlastnícke právo preukázať aj inými listinami, z ktorých jednoznačne vyplýva nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (rozsudok súdu, rozhodnutie správneho orgánu, dedičské rozhodnutie a pod.). V danej veci bolo v priebehu konania preukázané, že žalobca v súčasnej dobe nie je zapísaný ako vlastník nehnuteľnosti, vydania ktorej sa domáha a to ani spoluvlastníckeho podielu. Z tohto dôvodu, keďže sa žalobca domáha vydania veci, ktorá nie je v jeho vlastníctve, súd nemohol jeho žalobe vyhovieť. Podľa... § 126 Občianskeho zákonníka jedným zo základných predpokladov úspešnosti vindikačnej žaloby je preukázanie vlastníckeho práva žalobcu, ktorý sa vydania nehnuteľnosti, resp. spoluvlastníckeho podielu, domáha. V rámci dokazovania žalobca nepreukázal, že je v súčasnej dobe vlastníkom, resp. spoluvlastníkom podielu 1/3 k predmetnej nehnuteľnosti, keďže v liste

vlastníctva číslo ■■■ pre katastrálne územie ■■■ sú ako podieloví spoluvlastníci k citovanej nehnuteľnosti zapísaní práve žalovaní, a to každý v podiele 1/2. Žalovaní v prvom a v druhom rade svoj spoluvlastnícky podiel k týmto nehnuteľnostiam nadobudli na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 10C 67/2004-254 zo dňa 14. 8. 2006. Napriek tomu, že žalobca s týmto rozhodnutím súdu nesúhlasí, rozsudok je právoplatný a vykonateľný a preto nemôže byť spochybnený a je listinou, na základe ktorej sa zapisuje vlastnícke právo v katastri nehnuteľnosti. Žalobca v priebehu konania nepreukázal vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti inými listinami, predkladal súdu listinné dôkazy, ktoré však nenasvedčujú tomu, že je v súčasnej dobe spoluvlastníkom nehnuteľnosti, vydania podielu ktorej sa domáha.

Druhým základným predpokladom úspešnosti tejto žaloby je, že žalovaný musí vec -nehnuteľnosť - bezdôvodne užívať a odmieta ju vydať vlastníkovi. V danej veci nebola splnená ani táto podmienka vydania veci, keďže žalobca svoje vlastnícke, resp. spoluvlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti nepreukázal žiadnym právne relevantným spôsobom a z tohto dôvodu ani žalovaní nemôžu bezdôvodne užívať vec, nakoľko táto im vlastnícky patrí,

V predmetnej veci bolo nespochybniteľne vlastnícke právo žalovaných k spornej nehnuteľnosti určené súdom, žalobca prato nie je osobou oprávnenou domáhať sa vydania spoluvlastníckeho podielu k spornej nehnuteľnosti, nakoľko takéhoto rozhodnutia sa môže domáhať iba vlastník veci, ktorým Žalobca nie je.

Súd záverom poznamenáva, že v konaní o vydanie veci (spoluvlastníckeho podielu, pričom správne by mala žaloba znieť o vypratanie), nemôže ako prejudiciálnu otázku riešiť otázku kto je vlastníkom, resp. spoluvlastníkom dotknutej nehnuteľnosti, vydania ktorej sa žalobca domáha, ale môže riešiť iba otázku, či žalobca je vlastníkom veci, vydania ktorej sa domáha. Žalobca túto skutočnosť, t.j. skutočnosť, že je vlastníkom spoluvlastníckeho podielu 1/3 k spornej nehnuteľnosti, nepreukázal...“

32. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol podstatu odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia a oboznámil odvoláciu argumentáciu sťažovateľa. Na vlastné odôvodnenie rozsudku, ktorým krajský súd vo veci samej potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, uviedol: „Predmetom odvolacieho konania bolo posúdenie návrhu žalobcu

na vydanie nehnuteľnosti a zaplataenie nájomného. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo veci riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, a keďže sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 219 ods. 2 OSP odkazuje. Odvolací súd dodáva, že zákon zabezpečuje ochranu vlastníckeho práva, ktorého obsahom je oprávnenie vlastníka predmet vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s mm pomocou vlastníckych žalôb. Vlastnícke žaloby uvedené v ustanovení § 126 Občianskeho zákonníka sú hmotnoprávnym inštitútom, na základe ktorého sa realizuje subjektívny nárok vlastníka veci na ochranu. Žaloba na vydanie veci (vindikačná) má miesto tam, kde k porušeniu vlastníckeho práva dochádza neoprávneným zadržíavaním veci. Zmyslom tejto žaloby je dosiahnuť faktický výkon vlastníckeho práva k vlastnej veci. t. i. aby vlastník mohol s vecou nielen právne, ale aj fakticky disponovať (aby mal vec vo svojej moci). Z toho dôvodu sa môže domáhať žalobou na vydanie veci od toho, kto mu ju neprávom zadržíava. Podmienkou úspešnosti vindikačnej žaloby je, že vec sa nenachádza vo faktickej moci vlastníka, ale v moci inej osoby, ktorá predmetnú vec odmieta vydať a žalovaný má vec u seba, a preto má možnosť vec vydať vlastníkovi, predmetom žaloby je vec, o vydanie ktorej sa žiada, žalovaný musí vec zadržíavať protiprávne a vlastník musí preukázať existenciu vlastníckeho práva, oprávnenej držby alebo detencie k veci, o vydanie ktorej žiada.“

Aktívnu legitímáciu mal podľa názoru krajského súdu „vlastník protiprávne zadržíavanej veci, pričom vec sa nenachádza v jeho faktickej moci a zadržíavanie veci niekým iným je porušením jeho subjektívneho vlastníckeho práva. Základným predpokladom úspešnosti vlastníckej žaloby je preukázanie vlastníckeho práva žalobcu. Preto skúmanie platnosti právneho úkonu, o ktorý žalobca opiera tvrdenie o svojom vlastníckom práve, je prirodzenou súčasťou postupu súdu v konaní o takej Žalobe. Vlastnícke právo musí existovať v dobe vydania rozhodnutia v konaní o vydanie veci. Pasívnu legitímáciu má ten, kto má spornú vec fakticky vo svojej moci. a hoci ju môže vydať, neprávom to však odopiera urobiť. Žalovaný sa v konaní môže brániť tým, že žalobca nie je vlastníkom veci alebo že právom odopiera vydanie veci. Predpokladom úspešnosti

žaloby na vydanie veci je tiež okolnosť, že žalovaný má spornú vec ku dňu podania žaloby neoprávnene u seba.

Podľa § 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka obdobné právo na ochranu ako vlastník má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba. Nositeľom tohto oprávnenia je jednak oprávnený držiteľ a jednak oprávnený detentor. Je ním osoba, ktorá má vec u seba na základe obligačného práva alebo vecného práva. Právne prostriedky ochrany oprávneného držiteľa alebo detentora spočívajú v jeho práve uplatniť voči narušiteľovi ako negatívnu, tak aj reivindikačnú žalobu s tým rozdielom, že žalobca nepreukazuje vlastnícke právo, ale iné právo mať vec u seba.“

Súd prvého stupňa podľa názoru krajského súdu po vykonanom dokazovaní dospel k správneému záveru, a to že „vzhľadom k tomu, že žalobca nie je vlastníkom nehnuteľnosti, ktorej vydania sa podaným návrhom domáha a nieje ani držiteľom, ktorého oprávnenie by vyplývalo z obligačného alebo vecného práva, nie je aktívne legitimovaný na podanie takejto žaloby, preto, ak súd prvého stupňa jeho návrh zamietol, jeho rozhodnutie je vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil. V konaní bolo preukázané, že žalovaní sú vlastníkami predmetnej nehnuteľnosti, sú ako vlastníci zapísaní v katastri nehnuteľností, teda nejde o domnelých vlastníkov, ako tvrdil žalobca. Žalovaní boli ako vlastníci zapísaní na základe rozhodnutia Okresného súdu Nitra sp. zn. 10C 67/2004, právoplatného dňa 31. 03. 2007 a žalobca nemôže rovnakými argumentmi, aké použil v tomto konaní a ktoré už boli zohľadnené, zmeniť právoplatné rozhodnutie súdu, z ktorého aj odvolací súd pri svojom rozhodnutí podľa § 135 ods. 2 OSP vychádzal.“

33. Ústavný súd zastáva názor, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

34. Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

35. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku (v spojení s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia) presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

36. Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody napadnutého rozsudku krajského súdu sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav,

k čomu krajský súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

37. Ďalej ústavný súd k veci uvádza, že krajský súd (a rovnako tak okresný súd) už rozhodovali o vlastníckom práve k spornej parcele (a to v inom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 67/2004, ktoré iniciovali odporcovia a napokon v ňom aj boli úspešní). Odporcovia sa v tomto konaní na základe právoplatného reštitučného rozhodnutia (napadnutého rozhodnutia pozemkového úradu) domáhali súdneho určenia vlastníckeho práva k spornej parcele. O určení vlastníckeho práva k spornej parcele teda rozhodovali a rozhodli všeobecné súdy, pričom v rámci tohto konania boli poskytnuté relevantné zákonné procesné záruky na ochranu tvrdeného vlastníckeho práva aj sťažovateľovi.

38. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje rozhodnutie vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 177/2013, kde okrem iného uviedol, že „po uplynutí reštitučných lehôt už nie je možné uplatniť si všeobecnou vlastníckou žalobou určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Reštitučné predpisy majú povahu *lex specialis* vo vzťahu k Občianskemu zákonníku, ktorý predstavuje *lex generalis*. Ak oprávnená osoba zmeškala lehotu na uplatnenie reštitučného nároku, nemôže sa brániť žalobou o vydanie veci (vypratanie nehnuteľnosti), resp. určenie vlastníckeho práva podľa § 126 Občianskeho zákonníka s odvolaním sa na nepremlčateľnosť vlastníckeho práva (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a na to, že ak niečo nie je upravené v reštitučnom predpise (špeciálny predpis), potom je možné subsidiárne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré vo všeobecnosti upravujú ochranu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Z povahy reštitučných zákonov ako predpisov špeciálnych vyplýva, že nároky nimi upravené nie je možné riešiť inak než podľa ich ustanovení v zmysle všeobecnej zásady o zákone všeobecnom a osobitnom (*lex specialis derogat legi generali*). Ak stanoví reštitučný predpis určité podmienky na uplatnenie reštitučného nároku, nie je možné ten istý nárok uplatňovať podľa iného predpisu.“

39. Pokiaľ by i naďalej bolo možné domáhať sa vydania veci (vypratania nehnuteľnosti) podľa § 126 Občianskeho zákonníka, ktoré bolo možné uplatniť si podľa reštitučného predpisu, prípadne požadovať určenie vlastníctva k tejto veci, bola by podľa názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 177/2013 „hromadne narušená právna istota osôb, ktoré až potom, ako bolo zrejmé, že k vydaniu nehnuteľnosti podľa reštitučného predpisu už nedôjde, na základe riadnych právnych skutočností túto nehnuteľnosť získali od povinnej osoby (od štátu alebo jeho právnych nástupcov), ako aj právna istota budúcich nadobúdateľov tohto majetku. Vzhľadom na rozsah socializácie majetku v rokoch 1948 – 1989 by išlo už o neistotu v značnom rozsahu a takýto stav by bol v rozpore s požiadavkou právneho štátu.“.

40. Vychádzajúc zo zistených skutočností, ako aj z konštantnej judikatúry ústavného súdu spojenej s posudzovaním dodržiavania zásad spravodlivého procesu, dospel ústavný súd k záveru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

41. V nadväznosti na tento záver ústavný súd odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť aj námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy, ktorý garantuje ochranu vlastníckemu právu, pretože absencia porušenia ústavnoprávnych princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti orgánu verejnej moci za porušenie práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru (obdobne napr. IV. ÚS 116/05, III. ÚS 218/07, III. ÚS 284/07, III. ÚS 114/09).

42. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov, odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.3 K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu

43. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00). Takýmto predpisom je vo veci sťažovateľa Občiansky súdny poriadok.

44. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravuje § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu sa v § 237 OSP výslovne uvádza, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písmene a) až písmene g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

45. Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne

zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označeným základným právam sťažovateľa v súlade s ústavnoprocesnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

46. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

47. Na základe uvedených právnych názorov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 199/2014 z 29. septembra 2015, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP.

48. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia najprv citoval podstatné časti rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa a ďalej uviedol:

„Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 230 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je nim napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vysloví, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.)

Nakoľko v prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky) je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcu z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Prípustnosť dovolania žalobcu by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod Č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konaní tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení: rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či sťažovateľovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať, a uviedol, že *„Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.) na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].*

Na posúdenie prípustnosti dovolania - aj z aspektov § 237 písm. f/ O.s.p. - je zásadne príslušný dovolací súd (vid' IV. ÚS 238/07).

Podľa obsahu dovolania dovolateľ zastáva názor, v zmysle ktorého mu súdy odňali možnosť pred súdmi konať tým, že vec nesprávne právne posúdili. Pokiaľ ide o námietku nesprávneho právneho posúdenia veci, treba preto uviesť, že ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu (s jeho procesným postupom v konaní, so samou procedúrou pojednania veci súdom) a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súdom, ktoré spočíva v aplikácii hmotnoprávneho alebo procesného predpisu na zistený skutkový stav a ktoré je vyjadrené vo finálnom produkte občianskeho súdneho konania - v rozhodnutí, sa vo všeobecnosti účastníkovi tohto konania neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (vid' aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené

v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je v rozhodovacej praxi senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky všeobecne považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť iba procesné prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastavaný názor, že nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov samo osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 54/2012 a tiež napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010., 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011). Nesprávnym právnym posúdením vecí súd totiž neznemožňuje účastníkovi konania realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať.

Pokiaľ dovolateľ uplatňuje aj dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., tieto sú síce prípustnými dovolacími dôvodmi (ktoré možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné) samotné tieto dôvody ale prípustnosť dovolania nezakladajú (por. vyššie uvedené). Dovolanie je v ustanoveniach občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia alebo vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.“.

49. Keďže prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť z § 238 OSP a dovolacím súdom neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 OSP, najvyšší súd dovolanie sťažovateľa v súlade s § 218 ods. 1 písm. d) OSP v spojení s § 243b ods. 5 OSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom krajského súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

50. Ústavný súd k citovanému uvádza, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý je prípustný len proti zákonom výslovne určeným právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu (§ 236 ods. 1 OSP). Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že dovolanie sťažovateľky smerovalo proti rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu. Prípustnosť dovolania proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu je obmedzená podľa § 238 ods. 3 OSP iba na také rozhodnutie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo na potvrdzujúce rozhodnutie, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 OSP. V prípade sťažovateľa však dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu nespĺňal uvedené kritérium prípustnosti dovolania. Najvyšší súd následne osobitne posudzoval otázku, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 OSP, a to konkrétne sťažovateľom uplatneným dôvodom podľa § 237 písm. f) OSP; t. j. že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd v závere zhrnul, že prípustnosť dovolania vo veci sťažovateľa nebolo možné vyvodiť z § 238 OSP, existencia sťažovateľom namietanej vady konania podľa § 237 písm. f) OSP nebola preukázaná a zároveň neboli zistené a ani tvrdené iné vady podľa § 237 OSP. Najvyšší súd preto dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol a nezaoberal sa napadnutým rozsudkom krajského súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

51. Ústavný súd nezistil v sťažnosťou napadnutom uznesení najvyššieho súdu nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda si vyžadovalo zásah zo strany ústavného súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je nepochybne dostatočne a zrozumiteľne odôvodnené. Najvyšší súd na zdôraznenie správnosti v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vhodne využil aj judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto nepochybne nemožno považovať za svojvoľné či arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom uznesení najvyššieho súdu rozhodne nezistil. Nesúhlas

sťažovateľa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu nie je dôkazom jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

52. Z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Uvedené platí v plnom rozsahu aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a to z dôvodov uvedených v bode 41 tohto rozhodnutia.

53. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2017